

и поговорках раскрывается значение веры в Бога и его силы (*Netzach Israel lo ishaker – Господь, Бог Израеля, не оставит свой народ*), в человека и его возможности (*Put your trust in God, but keep your powder dry*), а также положительные и отрицательные стороны характера человека (*Lebe nicht, wie du willst, sondern wie Gott befiehlt*).

Семейные ценности также представлены в паремиологическом фонде исследуемых языков. Так, в наибольшем количестве английских паремий раскрывается отношение человека к дому (*Home is home though it be never so homely*), а также к воспитанию детей (*No good building without good foundation*). В немецких пословицах и поговорках большое внимание уделяется проблемам семьи (*Jedes Dach hat sein Ungemacht*), а также обозначается роль мужа и жены в семье (*Ein Mann ohne Frau ist ein Baum ohne Laub und Zweige*). Особый интерес для нас представило большое количество пословиц на тему воспитания детей, родительского опыта со схожим синтаксическим строением (*Wie der Baum, so die Frucht; Wie die Henne, so die Eier*). В иврите широко представлены паремии, фиксирующие роль жены в семье (*Ken, lo tzelofchad dovrot – Не спорь с женщинами, а делай, что тебе говорят; Al telmed isha sicha, veet hadag schiya – Не учи жену разговаривать, а рыбу плавать!*). Это объясняется традиционным устройством еврейской семьи, где женщине как продолжательнице рода отдается предпочтение.

В пословицах и поговорках, посвященных времени, наиболее востребованными являются идеи грамотного распределения времени (*Make hay while the sun shines; Schmiede das Eisen, so lange es heiß ist; Ain davar omed bifnai hazman – Время редко и драгоценно, его нельзя купить за деньги; Früh auf, gut Lauf; Kol hamashkim veyotze zahav hu motze – Рано встанешь, золото достанешь*), а также негативное отношение к поспешным действиям (*A fool always rushes to the fore; Geschwind sein heißt nicht eilen*).

В большом количестве английских паремиологических единиц, имеющих в своем составе концепт «деньги», реализована идея денег как средства решения проблем (*He that has a full purse never wanted a friend*), в то время как в немецких паремиях фиксируется второстепенное значение денег в жизни человека (*Geld kann viel, Liebe alles*). Роль благотворительности широко отражена в еврейских пословицах (*Kol harodef achar tzdaka, hakadosh baruch u tamtzi lo maot veose bahen tzdaka – Чем чаще человек дает милостыню, тем больше Бог дает ему для этого денег*).

В ходе исследования выявлены индивидуальные языковые картины мира, конструируемые в паремиях исследуемых языков, обнаружены сходства и различия исследуемых лингвокультур.

І. Рудзько

ЧАС У МАСТАЦКІМ ДЫСКУРСЕ: АСАБЛІВАСЦІ МОЎНАЙ РЭПРЭЗЕНТАЦЫІ

Час з'ўляецца істотным элементам семантычнай арганізацыі мастацкага тэксту. Сярод асноўных прыкметаў рэальнага часу вылічаюць аднамернасць, незваротнасць, аднакіраванасць, працягласць, парадак часу, адначасо-

васць/розначасовасць і кратнасць/аднакратнасць. Мастацкі час, які сканструяваны па мадэлі рэальнага, з аднаго боку, адлюстроўвае дадзеныя прыкметы, але ў той жа час уяўляе значна больш вобразную і шматмерную катэгорыю.

Даклад зроблены на матэрыяле серыі раманаў Дж. Роўлінг «Гары Потэр», бо, на нашу думку, дадзены раман з'яўляецца адным з яркіх прыкладаў жанра фантастычнай літаратуры, дзе з дапамогай мовы і разнастайных моўных сродкаў аўтар можа кіраваць часам. У тэксце існуюць дзве часовыя восі: «лінія апавядання» – аднамерная, і «лінія падзей, якія апісваюцца» – шматмерная. Іх суадносіны параджаюць шматмернасць мастацкага часу і робяць магчымымі часовыя зрухі. Дж. Роўлінг стварыла фантастычны свет, які жыве па законах «казачнай рэальнасці». Кожная кніга пачынаецца з шэрага падзей, якія не супярэчаць штодзённай рэальнасці. У серыі назіраецца пэўная **цыклічнасць часу**: кожны раман пачынаецца ўлетку; далей падрабязна апісваецца школьны год у Хогвартсе (школе чараўніцтва), які пачынаецца 1-га верасня, як і паўсюль, а потым заканчваецца экзаменамі і летнімі вакацыямі ў сям'і Дурслаў.

Паслядоўнасць падзей, якая ў рэальным свеце заўсёды незваротная (яна скіроўваецца з мінулага ў будучыню), у свеце мастацкага твора часта парушаецца. Прыкладамі такога парушэння з'яўляюцца **тэкставыя ахраніі** – рэтраспекцыя і праспекцыя. Лінія апавядання – гэта **абсалютны час**, ён мае характарыстыкі рэальнага часу (у дадзеным творы – цяперашні). **Рэтраспекцыя** ажыццяўляецца з дапамогай «магічных прадметаў» аповеду і марфалагічных сродкаў: *The one with the power to vanquish the Dark Lord approaches [...] and the Dark Lord will mark him as his equal, but he will have power the Dark Lord knows not*. Магічны прадмет *The Pensieve* пераносіць Гары ў мінулае – здаецца, ажыццяўляецца рэтраспекцыя і павінна адбывацца дапамаганне часоў (напр., *would* замест *will*, *had approached* замест *approaches*). Але для дадзенага моманту ў мінулым гаворка ідзе пра будучае, і адносна моманту сітуацыі адбываецца праспекцыя. Гэта праспекцыя ў рэтраспекцыі, ці, навукова кажучы, **адносны час**.

Найбольш пашыранымі лінгвістычнымі спосабамі рэпрэзентацыі катэгорыі тэмпаральнасці з'яўляюцца дзеяслоўныя формы і лексічныя адзінкі з адпаведнай семантыкай. Пад фантастычным часам мы разумеем разыходжанне абсалютнага часу і адноснага (маецца на ўвазе той неадкладны час, які датычыцца моўнай сітуацыі). Выкарыстоўванне аўтарам фантастычнага часу дапамагае чытачу адчуць магічныя прадметы і з'явы тэксту твора як тыя, якія рэальна існуюць, а значыць, дае адрасату магчымасць цалкам пагрузіцца ў свет твора, больш поўна спазнаць і зразумець яго.

В. Скоробогатый

КОМПЛИМЕНТ В СОЦИАЛЬНОЙ СЕТИ INSTAGRAM

В центре нашего внимания – комплимент как речевой жанр. Целью исследования является выявление особенностей употребления комплимента в социальной сети Instagram. Комплимент интерпретируется нами как вербальное средство выражения похвалы, признания, восхищения или одобрения.